

MOBODA SÖDERGÅRD, FoF

200

MOBODA

Moboda eller, som det alltid heter i folkmun, Mobo utgjordes av två hela hemman. Båda gårdarna är kronoskatte. Norregården har alltid varit ett mantal. Södergården förmedlades till ett halvt mantal omkring 1660. Sedan 1816 har båda gårdarna sambrukats. Därför har Mobo betraktats som en herrgård, fast gården städse ägts av ofrälse bönder

Till Mobo har inte hört mer utskiften än en slåttermad vid Loftås. Där hade också Hunnavik och Brunnstorp slåttermad med lite fastmark till bredvall

Båda gårdarna var rusthåll. Norregårdens ryttartorp var Store Sten och Södergårdens Morydet

Eftersom gården inte delats finns inga skifteskartor. Endast gränserna har fastställts i samband med lantmäteriförrättningar på granngårdarna

Som ortnamnet nu uttalas för det tanken till bodarna på mon. Men tidigare skrivsätt Mågeboda, Mogebo eller Mobebo kanske kan tyda på att bodarna låg på fuktig eller blöt mark. En stuga på Ulfsnäs, 2 km från Mobo, heter Muggebo (uttalas Moggebo) och kan möjligen ha bevarat en gammal namnform (mugg = fuktighet?) (mög = dynga?)

Mobo ligger på Vittaryds ås, och skogen har i hög grad utgjorts av ek och bok, tills på senare tid gran planterats

1685 gjorde Mobo Södergård anspråk på ett torp, som även Loftås pretenderade. Torpet är inte namngivet, och därför är det näst intill omöjligt att finna, vilket torp det var

På de stora ängarna vid sjön lades timret förr, innan det skulle flottas till Ohs. Det brukade ta någon månad att flotta iväg timret. Timret skulle ju surras för fastflottning

Medan Joel Bäckström och Gustav Johansson arrenderade Mobo var det barnkoloni på andra våningen i huvudbyggnaden. 1927 och 1928 var det 22 barn från Helsingborg, som fick komma ut på landet och bara leka och bada. Tre sköterskor och en kokerska skötte barnen, som nästan

alla kom från tbc-smittade hem

Södra Mobo, som var mycket stembundet, degraderades till torp under 1800-talet. Norra Mobo förblev huvudgården med uthus. Södra ladugården var stall och redskapsbod. Norra ladugården - med körbro till höskullen - innehöll fähus

Från 1843 till 1894 var det ett litet gästgiveri med skjutsstation i Mobo

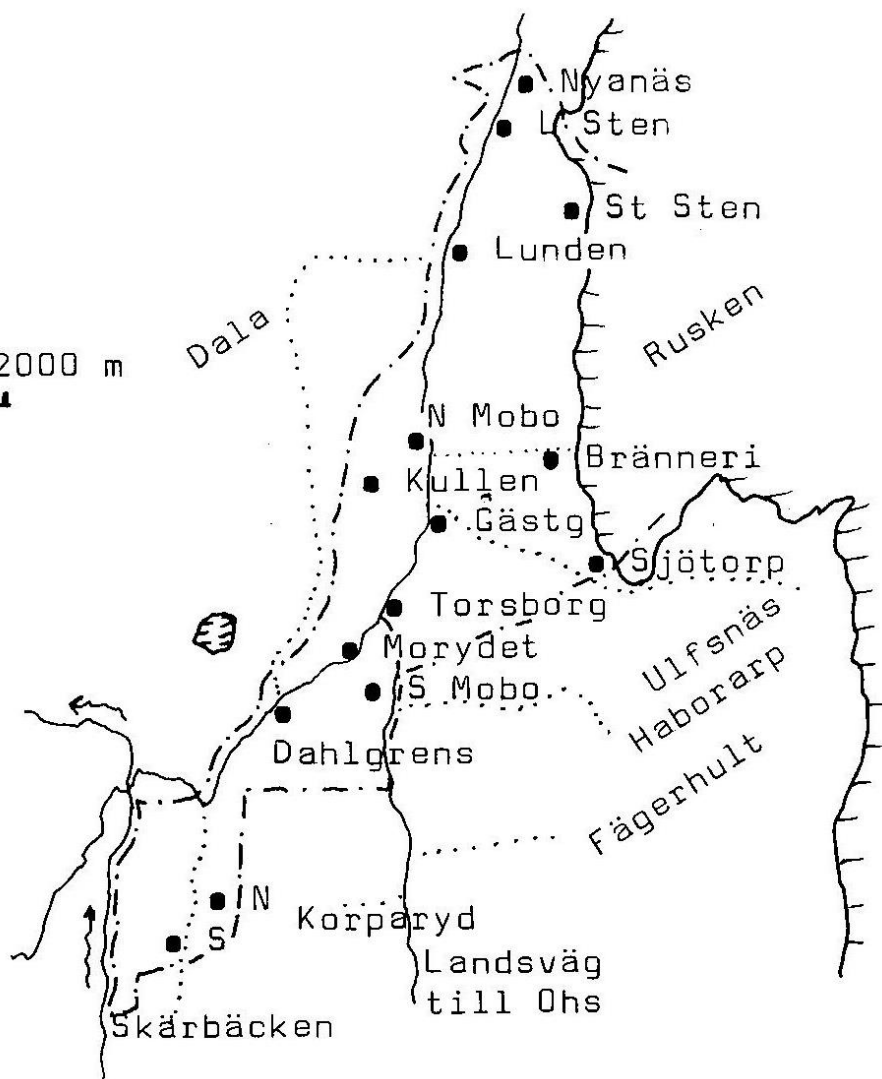
Kapten Lindwall, som ägde Mobo kring senaste sekelskiftet var en mycket framstående jordbrukare. Han anlade även mejeri på gården. Han ville också ha dit hantverkare av olika slag

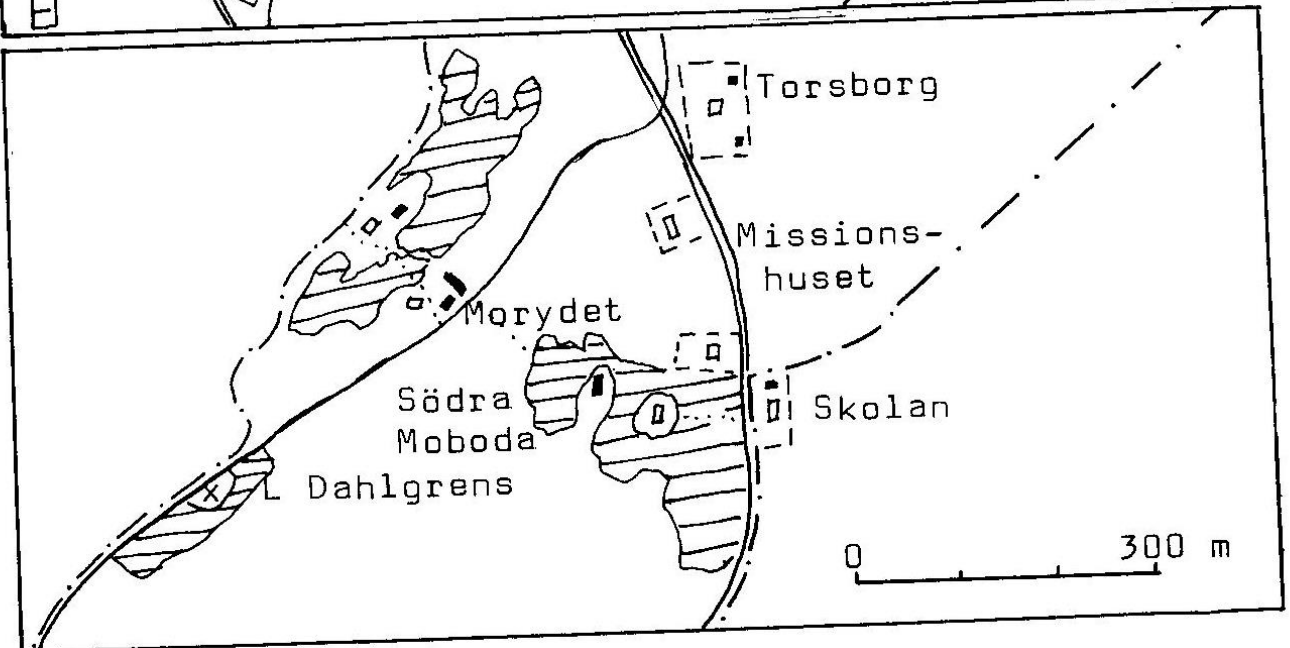
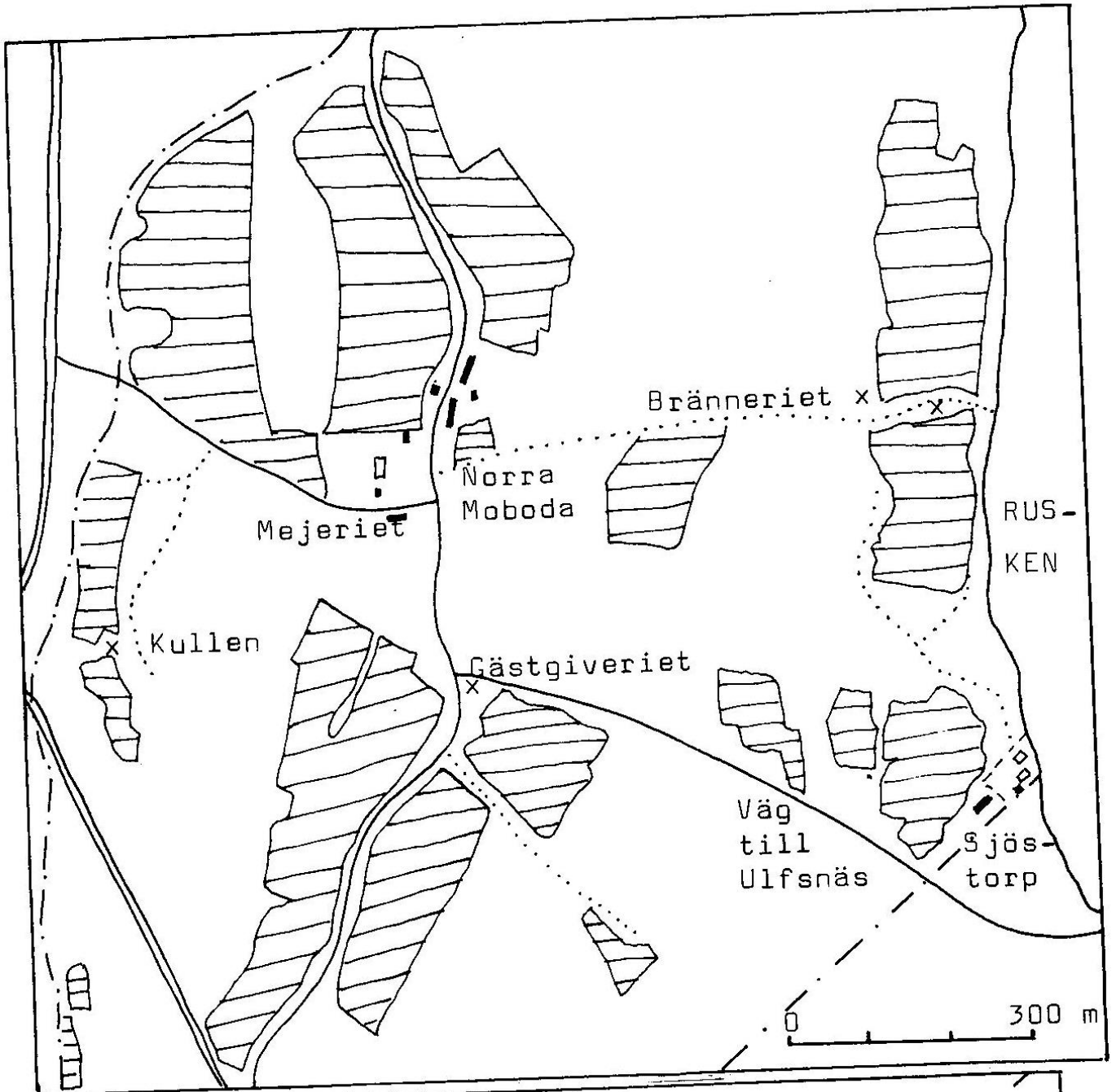
Det föreligger obestriddligen vissa svårigheter att placera varje åbo på rätt gård under äldre tid. Traditionen täcker inte allt material, och kyrkboken är ofta tvetydig

Översiktskarta
över Moboda

Skala

0 2000 m

MOBODA SÖDERGÅRD, 1 till 1/2 förmedlat mantal krono
skatte rusthåll

Södra Mobo var en oerhört stenig gård, som inte någon-
sin kunde brukas med plog. Man var nödsakad att använda
ärjekrok (årder) för brukandet. Då behövde man inte grä-
va kring stenarna. När ärjningen inte längre dög som
jordbruksmetod, lades jordbruket ner.

Vid enskiftet 1765 låg Södergården uppe vid Norra Mobo.
Förmodligen var de husen kvar till omkring 1817.
Det Södra Mobo, som man minns, låg 200 m väster om Ha-
borårps skola. Det brukades som ett torp under Mobo
Norregård. Lagården revs 1955 och stugan 1958. Det var
ett mycket dåligt hus - och ett dåligt torp. 1864 upp-
skattades det till 1/16 förmedlat mantal, alltså samma
som Lille Sten. Detta Södra Mobo omnämnes för första
gången 1852 som ett mindre torp. Det är rimligt att an-
ta att det byggdes upp då.

ÅBOR i Södra Mobo

1559 Per

1612-1616 Mats

1628-1629 Jon i Moboda bötade för stämningens försittande
vid tinget 29/10 1628
Vid tinget 24/6 1629 gick han sexmanna ed, att
han ej med berätt mod gjort hemgång hos Lars i
Mobo. Han hade slagit en äng om 5 lass hö från
Olof Ruuth i Dalarna. Ängen säger han fordom le-
gat till Mobo. (Det kan vara den äng längst up-
pe i norr som tvistades om ånyo 1718).

1645 halvt öde

1645 ryttaren Jon Andersson-Ingeborg Märnit

1645-1660 Jon Matsson-Karin Nilsson, hustrun död 1654

1650 ryttaren Måns Persson

1652-1655 Jöns, död 1652, pigan Elin
ryttaren Per och Karin

1655 var Mobo Södergård länsmansboställe
Vid tinget 5/11 1655 begärde länsmannen Måns i
Mobo häradsbevis på Nöthult i Svenarums sn som
var 1650 sätesgård, på ett halvt Holkaryd som
var öde, och på Sanden i Nydala (nu Gällaryds
sn) som inte var med i jordeboken

Vid ting 5/11 1655 och 5/3 1656 tilltaltes Jon i Mobo för åtskilliga onödiga ord, som han utvräkte vid besök hos länsman Måns Jonsson i Mobo över åtskilliga ståndspersoner. Sven Ruuth i Haborarp vittnade, att Jon sagt, att befallningsmannen hade uppehållit allmogen för länge, när herredagskarl skulle väljas. Samuel i Ulfsnäs hade samma vittnesbörd

Vid tinget 5/11 anklagade Måns i Mobo Jon Bengtsson i Enebacken för lägersmål med Bengta Bengtsdotter ib

1660 Vid ting 15/6 1660 begärdes tingsbevis om Mobo i Nydala sn. Tingsrätten vittnar, att det är magert och litet i sig självt och haver tillförne länge varit förmedlat till halvt för dess åkrars ringhets skull, och när rannsaking hölls i år blev åbon befallt söka därom häradsbevis. Ty kunde det inte förvägras

1661 Vid tinget 7/6 1661 rannsakades om länsmanshemman. Mobo var donerat till orgelnisten men är länsmanshemman i Nydala

1675-1678 änkan

1677-1698 Jon Månsson

1679-1681 Gudmund knekten Jon

1683 Gudmund Jakobsson-Kerstin Tuvadotter

1685 Vid tinget 18/4 1685 ville kavallerihemmanet Mobo vinna ett torp, som pretenderades under säteriet Loftås i Tofteryds sn (bör vara Fryele). Därför skall syn hållas om häradsmärket. (Ärendet återkommer sedan inte i domboken, kanske det behandlades vid Östbo häradsrätt)

Vid tinget 26/6 1683 besvärade sig länsmannen Jonas Månsson över Gudmund Jakobsson, som åbott Mobo, som han nu rustar för och vid avträdet av hemmanet avhänt långhalm 2 F , som han själv bekänner, men länsman menar det var mer. Gudmund har bott i Mobo 8 år och klagar intet på byggning eller mot rustlegan

Vidare föredrager Jonas Månsson huruledes Gudmunds hustru, då hon flyttade därifrån i vintras, hade kastat ut på fädriften och allestädes några saker, nämligen skurit av nackarna av tre klavar och bundit dem tillsammans med ett bast och kastat dem på fädriften, jämväl tagit brandstaken och satt den ävenledes i fähuset, och låg en hop hår därhos med fyra knutar på

Gudmunds hustru säger sig kastat ut klavarna men ock bundit dem tillsammans, säger ock att hon satt dit brandstaken att hägna inne fåren, som var vana att flyga över kätten

I kammaren var, säger Jonas Månsson, funnet på väggen hängande en hop sammanbundet bast

Jonas säger ock, det Gudmund på kyrkvägen sagt åt bonden i Mobo: "Du Mobo gårds rusthållare, gack hem och grav av de benen som ligga på taket kastade." ... Gudmund säger sig sagt detta i hastighet, till dess Jon Eskilsson i Mobo kan bevisa honom något ostycke. Men denne Jon har inte skyllet Gudmund för något. Gudmund tager sina ord tillbaka

De saker som där i gården skola vara utkastade hades för rätta, och funnos två klavar vara avvridna och en avbruten, betslet som hängde i kammaren var så sammanknutet, att ingen kunde det upplösa eller så sammanbinda, gränriskvastarna voro mot ändarna tillhopabundna i en bast-ring som fanns mitt på gällbänken, håret som låg i fähuset var gult och vackert tillsammansvecklat

Häradsrättens resolution andas lite av rädsla för troleri, ty där säges: Detta är en stor misstanke. Alltså tillsades hon, hustru Kerstin, och hennes man att om någon skada sker i gården, tagas de därför, anten det sker på folk eller kreatur

1687	Johan	ryttaren Simon Persson	
1689-1693	Jonas		
1693-1694	sventjänaren Nils Svensson och hustrun		
	pigan Ingeborg	utfattig	
1694	drängen Nils		
1700-1702	drängen Åke	drängen Daniel	
1706	Sven och hustrun		Anders och hustrun
1707	soldaten Per och hustrun		Anders och hustrun
1722	Nils		Jon
1724	pigan Ingeborg Nilsson		
1725	Jöns		Anders
1729	Jöns och hustrun		Nils och hustrun
1738-1740	Nils Pålsson äger 1/2 mantal Mobo Södergård		
	Vid tinget 13/8 1738 hade häradsskrivaren Johan Westberg på Ohs stämt Nils Pålsson och Jöns Jönsson i Mobo för att de intagit för mycket vid allfarvägen vid deras gård Mobo och undandragit sig att broa vägar. Westberg uteblev och bönderna frikändes		

Vid tinget 11/2 1740 hade komminister Broderzonius instämt Nils Pålsson i Södra Mobo om kronotonde. Nils säger sig ha lagt pengarna på bordet, därvid Broderzonii hustru, son Anders och dräng Johan Jönsson satt

- 1740 Lars, pigan Brita
 1742-1745 Daniel Erik
 1745-1755 Torsten Nilsson och hustrun
 Sven Karlsson och hustrun
 Erik Torstensson i Söljetorpet, född i Mobo, gift 24/6 1698 med Ingeborg Gudmundsdotter i Norra Torp i Hagshults sn
 Vid tinget 14/10 1748 hade hejderidaren Bengt Knapp stämt Torsten Nilsson och Sven Karlsson i Södra Mobo för att ha huggit en ek. Trots att eken var rutten, måste de böta 9 D
 Vid tinget 24/5 1750 hade Torsten Nilsson i Mobo stämt Jonas Jonsson på Västra Hult om skuldfordran 20 D. Jonas nekade skulden
 1755 reservsoldaten Abraham, 17 år
 1765 Brita Kristina Ståhle äger hela Mobo Södergård och Haborarp. Se del 2. sid 237
 1770 1/4 Jonas, systemen Ingrid 1/4 Jonas

ÅBOR i Mobo Södergård

Från 1816 låg Mobo Södergård i sambruk med Norregård och åborna avflyttade. Förmodligen revs då husen. Sedan återuppstår Mobo Södergård som ett torp, dock först 1852

Sven Karlsson, född 1716 och död före 1792 i Mobo Södergård
 Maja, född 1712 och död 1792 i Mobo Södergård

Lena	1745	"
Peter	5/12 1748	"

Sven var brukare från 1745
 Dottern Lena gift 1772 med Johan Andersson i Fägerhult

Peter Svensson, född 5/12 1748 i Mobo Södergård

Gift 1777 med

Märta Andersdotter, född 7/11 1743

Maja, född 1780 i Mobo Södergård

Stina 1786 "

Katarina 24/10 1789 "

Peter och Märta flyttade 1816 till Lönnåsen i Gällaryd
 Dottern Maja gift och flyttade 1800 till Fryele sn
 Dottern Stina gift 13/11 1808 med Håkan Jonasson i Sand-
 vik

Daniel Svensson, född 16/11 1784 i Försebo i Fryele sn
 Gift 24/6 1810 med
 Katarina Petersdotter, född 24/10 1789 i Södra Mobo
 Stina Kajsa, född 15/7 1811 i Mobo Södergård
 Sven 3/6 1813 "
 Stina Kajsa 30/10 1815 " död 15/11 1815

Daniel kom 1810 från Fryele. 1816 till Lönnåsen
 Dottern Stina Kajsa död 7/1 1813

Åbor i andra fjärdingen

Torsten Nilsson, död före 1776 i Mobo Södergård
 Lisbet, född 1716 och död före 1797 i Mobo Södergård
 Katarina, född 1742 i Mobo Södergård
 Jonas 1747 "
 Erik "
 Ingrid 1755 "

Torsten brukade från 1745
 Dottern Katarina gift 1761 med Jonas Gertonsson i Långö
 Mellangård
 Sonen Erik gift 24/6 1798 med Ingeborg Gudmundsdotter i
 Norra Torp i Hagshults sn

Jonas Torstensson, född 1747 i Mobo Södergård
 Liskan Larsdotter, född 1750
 Maja, född 26/11 1777 i Mobo Södergård
 Karl 1780 "
 Stina 1784 "
 Ingrid 1788 "
 Anders 1791 "
 Anna Lena 1793 "

1793 till Stearyd. 1801 till Nydala

Sven och Lena med dottern Elin kom 1792 från Stearyd
 och flyttade 1796 till Dala RT. Deras födelseår är så
 växlande i olika böcker, att de inte behöver återges

Kristoffer Andersson, född 1780
 Brita Greta Håkansdotter, född 1786

Marta, född 18/7 1805 i Mobo Södergård
 Stina Kajsa 20/10 1807 " Död 5/9 1810
 Jöns 4/9 1810 "

1803 från Gällaryd. 1813 till Värnemo

Nils Månsson, född 25/6 1778 på Nyanäs. Gift 1802 med
 Lena Håkansdotter, född 4/12 1784 på Skaftnäs ST
 Karl, född 11/7 1805 på Järpabo
 Sara Maja 23/7 1808 "

1813 från Järpabo. 1815 till Skaftnäs

Åbor i tredje fjärdingen

Måns, född 1749

Ingrid Torstensdotter, född 1748 och död 1780 i Söderg
 Johannes, född 1779 i Södergård. Död späd

Lena - ny hustru från 1783

Det synes inte orimligt anta, att hustru Ingrid avled i
 barnsäng. Måns och Lena är strukna utan att det angetts
 vart de flyttat

Johan Olofsson, född 1774

Maja Andersdotter, född 1774

Nils född 1797 i Mobo Södergård
 Anders 1799 "
 Stina Kajsa /2 1803 "
 Daniel 18/8 1805 "
 Johannes 13/1 1810 "

1794 från okänd ort. 1811 till Slätthög. Synes ha haft
 släkt i Lyåsa

Magnus Svensson, född 14/10 1783 på Eliasbygget

Gift 21/10 1810 med

Stina Nilsson, född 6/1 1781 i Valkö

Sara Stina, född 25/11 1812 i Mobo Södergård

Anna Maja 30/7 1815 "

Kom hit 1810 som nygifta. 1815 till Östra Hult

Magnus var en arbetsam och ordentlig man

Sockenskräddaren Nils Moberg, född 5/12 1779

Gift 5/10 1811 med

Katarina Jakobsdotter, född 6/1 1779

Peter Magnus, född 30/1 1812 i Söderg Död 16/3 13

Kom hit vid giftermålet. 1813 till Tofteryds sn